

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

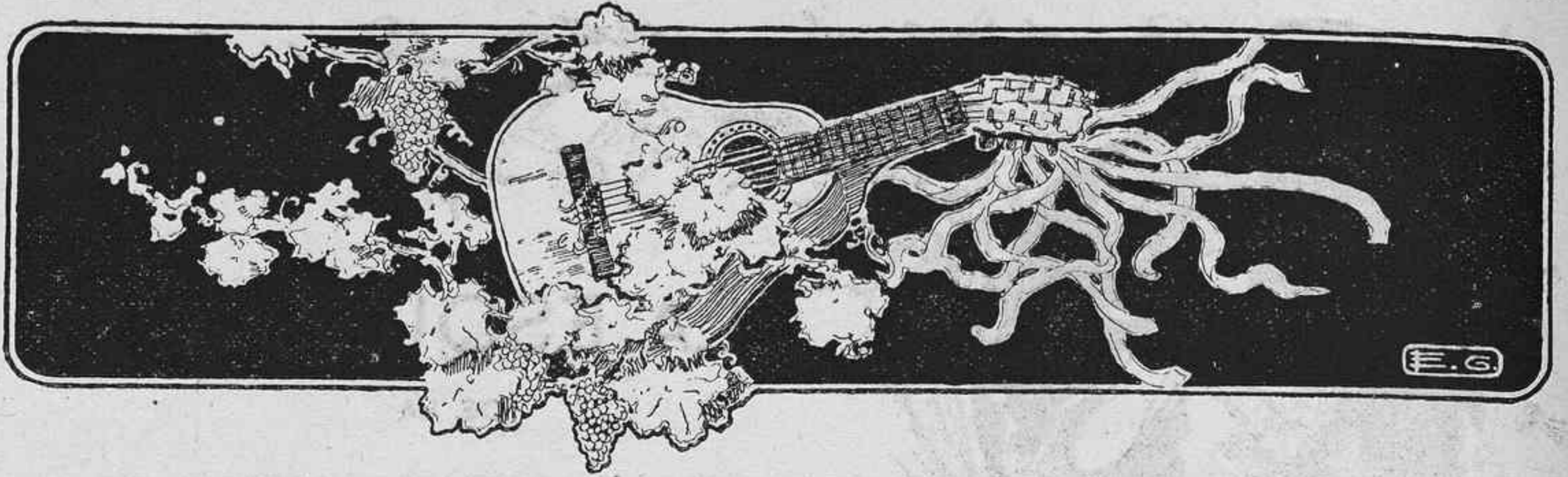
PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

UNA CONSULTA

—¿Qué us sembla? ¿vosaltres? ¿S' han de fer ó no s' han de fer festas?

LOS JOCS-FLORALS DE CANGARLANDA

TENIR volria lo cor com un sac de-gemechs, que aytal lo tingué el profeta Jeremies segons recompten les sagrades scriptures, pera plorar ab forts alarits de dolor e fretura e sgarrifances e caragolaments de nirvis e petament d' ossos aytal com se mereix, la malencontrosa festa dels Jocs-florals d'enguany.

Car festa no fonc, sinó tribull; ne fonc part felís, sinó avortament malestruc e miserable.

Bellament ajençada com quiscun any la Sala de la Lotja, ab tapiços e cobre-lits de casa de senyors, ab floretes e garlandes de verdura, ab lirs daygua com paperines, e ab palmes vincladiçes, e ab dracs e patums ornamentals, e ab una beila stesa de penons de les quatre bàrres, sanava omplenant de una concurrentia de nines e ninots, dames e omes fets, curiosos tant com de amostrarse, de assistir al ànnuo alumbrament de la Poesía catalana.

Car quiscun any, e ab lo present sen compten 44, la beyla senyora al comens del mes de les flors dona a lum un fill uns cops sa e robust e aixerit com pé-sol d' olor, be que altres voltes sie raquític, malaltís e scrofulós que no hiá per ont pendre'l. Mas may com enguany s' era vist que parís un simi (*).

Mal any per l' Eminentíssim Cardenal Cassanyes, que abillat tot de vermeyl, com lagostí buylit sen era vengut a la Lotja a benehir al novell infant; mal any també pel conceller en cap Micer Joan Amat que hi era vengut així meteix ab ses insignies e ab un lluhit seguiment daltres concellers e agutzirs e guardes dits municipals, quen aytal diada deixen en pau el carretó dels goços; mal any encare per la Generalitat de Catalunya que hi enviá una respectable representatió dels tres braços; e mal any per tothom, e sobretot pel poeta e capeylá e maylorchí Mossén Costa e Lobera guanyador del premi d' onor e cortesía, e per la beyla damisela Na Concepció Picó, qu' ésser devía regina de la festa e quedá composta e ajençada e sense regnat.

Mal any per Mestre Vilanova que guarní la sala e no serví; e pel jardiner que colli la flor natural e restá aquesta sense ser adjudicada, e pel Consistori quen preparatiu e squeles de convit gastá algunes centes liures sense profit, e fins pels ministrils de la copla den Sadurní que bufaren en debades.

¡Ploreu, ploreu ninetes, ploreu ab lágrimes de fel... encare que posant sment en no tacarvos el vestit!... ¡Ploreu oh fills de Catalunya al veure que 'ls Jocs Florals de Barchinona se son tornats Jocs-Florals de Cangarlanda, sense un trist *russinyol* que 'ls cantel

(*) En catalanesch *simi* vol dir *mico*.

E ara vos comptaré com fonc l' avortament.

Per diferencies entre 'ls dos bándols de la Brusca e de la Viga, e per determenar sils de la Brusca, cansats d' engreixar als de la Viga avien de travaylar tan sols vuit hores com pretenien, sesdevingueren durant lo passat mes de febrer renyides contentions e violencies: e per aytal motiu hi hagué pinyes fortes e la ley dels usatjes que regula el dret dels ciutadans quedá en suspens e penjada, e penjada e en suspens resta encare, no aventhi més auctoritat ne mes Deus que la del Loc-tinent general de Catalunya.

E com sía quels nomenats catalanistes que dels Jocs Florals n' han feyt molts colps una trona pera lurs predicacions exaltades, com volent acréixer l' amor que diuhen sentir per Catalunya ab l' oid contra tot lo que catalá no sía, fossen mirats de cap de squila pel Sr. Loc-tinent general, volgué aquest fer una proba e 'ls pará una ratera. El Sr. Loc-tinent general té colps amagats.

E dix a n' en Nyigo-nyigo ó Inyíguez (car no recordo bé com se nomena) delegat de vigilantia:

—Ten anirás a la gran Sala de la Lotja e veurás si hiá banderes e quines aquestes son. E si no n' hiá, res; mas si n' hi hagués e no s' hi trobás la de la natió spanyola, manarás que la hi posen, e si s' hi negassen ó la bandera de la natió spanyola sígués mal rebuda, en nom meue incontinent, leixarás la festa suspesa e penjada.

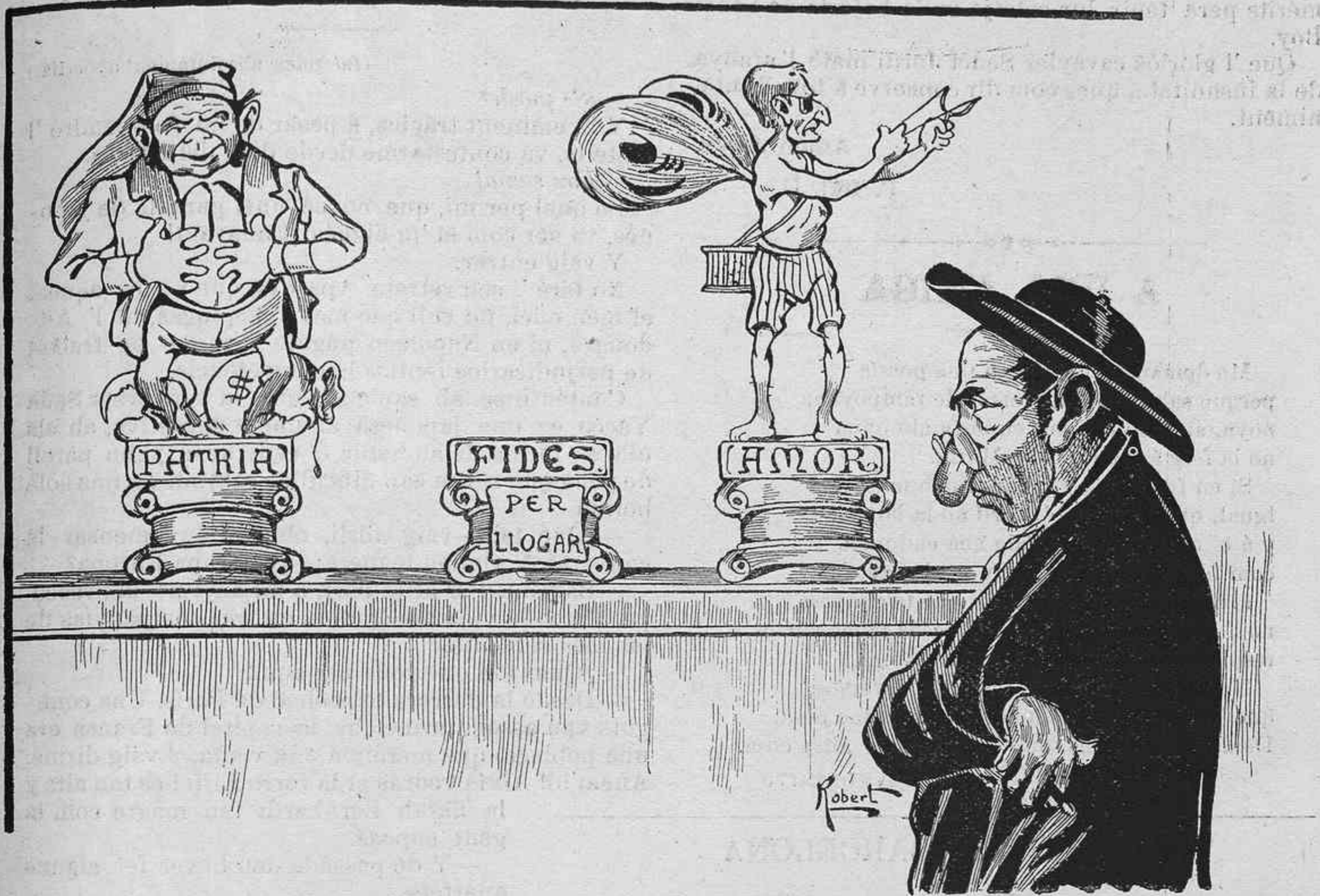
E el delegat de vigilantia sen aná de dret á la gran Sala de la Lotja e vejé que hi havia penons, gonfalons, standarts e banderes en nombre de 22, e tots de las quatre bàrres o sien en conjunt 88 bàrres, e complint les ordres rebudes sencará ab Mestre Matheu e Forneyls, President del Consistori, e li manifestá que devía posarsehi la bandera de la natió spanyola, quen cas de negarse a posarlahi, o de ser aquesta mal rebuda quan s' hi posás, sería la festa suspesa e penjada.

E Mestre Matheu cuyta-corrents enviá als magatzems de 'n Vilanova a cercar una bandera de la natió spanyola: e quan l' hagué, maná fos posada en la balconada de la sala.

E esdevingué que al apareixer la bandera de la natió spanyola, tal com si fos l' imatge del sperit maligne e no la senyera de la patria que tots els spanyols, catalans e no catalans venen obligats a reverentiar, s' alsá en la sala un aldarull de bramuls que talment semblaven de goços folls, e crits de *fuera* en lengua casteylana, e xiulets com de serps escalfahides. E la bandera de la natió spanyola fonc plegada e lavors pera major scarni resonaren forts picaments de mans, com si tots aqueils exaltats stiguessen ufanosos de una gran victoria, quan de fet havien caygut á la ratera.

¡Oh, caps-calents sbojarrats e folls, baladrers incautes qu' esteu faent a la mare Catalunya pus mal que una pedregada seca! ¿quán posareu seny? ¿Cóm els vostres capitostos que tot sovint fan protestes

DECEPCIÓ

—¡Ay, Señor!... ¿Y alló que deyan de *La fé d' Espanya no morirá?*

sentides de lur amor a Spanya no 'us ligan curt e no 'us repten com deurien? ¿E porá ser aquesta la terra de la lleyaltat e de la franquesa mentres per tot joc se jugue ab dos jochs de naips?

El fet es que cayguereu al bertrol com uns llussos.

Car totes les instanties e reclamations practichades pel conceller en cap prop del Loc tinent general, foren endebades, e ferma e irrevocable mantingué l' ordre que donat havia de leixar suspesa e penjada la festa dels Jocs florals d' enguany, per haverse fet scarni de la bandera de la natió spanyola.

Encare els auctors del scandalós xivarri se donaven per victoriosos, quan ja l' Eminentíssim Cardenal Cassanyes ab tot el seguici de canonjes é capeylanys se n' era scorregut, puix sentiria flayre de vara de freixa, ques una mala olor: e lo mateix feu el Conceller en cap e sos seguidors com també els representants de la Generalitat de Catalunya. Sols restaren Mestre Matheu e sos companys de Consistori, fortament afligits e conturbats.

Calíals donar compte á la concurrentia de la suspensió e penjament de la festa e de que la *Lotja* havia de *desalotjarse*, lo qual era un mal trago.

E eixiren no ab cara de festa, sinó de prunes agres, en tant la copla de 'n Sadurní, per no haver sigut advertida tochava la marxa del rey D. Joan, que semblava unes absoltes, tan bon punt Mestre Matheu notificá que la festa havia sigut suspesa e penjada. E ab la música que seguía tochant s' hi barrejaren els crits de indignatió dels que fins llavors nos donaren compte de que havien caigut á la ratera. E gran sort de Micer Joseph María Rocha,

metje cirurgiá que te bons pulmons, qui recomená e maná que tothom eixís ab mesura e correctió e que tinguessen en compte que allí hi havia dames e criatures e podíen sdevenirse grans desgraties.

Car lo que hi havia ademés en totes les portes eren els ángels custodis del ordre públich, garrot en má e ab la barra de abaix tremolenca, com si stiguessen frisosos d' estovar matalassos, e hi havia també pels encontorns de la Lotja aquells soldats ferrenys del barret de cresta, montats en lurs cavayls e sabre nú faent tercerilles, com si 's dalissen...

E tothom eixí malmirós e scorregut sens esma d' esplayarse ne ab un mal pet de segadors, car certament mes que pera la segada staven els temps pera la batuda.

...

E sdevingué que tres jovincels, catolius de la primera volada sigueren empresonats, car no podía haverhi cassera sense auceyls. E tots tres foren portats á la gavia ques lo mes trist per eils e per lurs families.

E després vengueren los comentaris... e els penaments e els projectes. E hi hagué qui pretenia anarse'n á fer la Festa á Perpinyá, posantla baix l' amparo de Monsenyor Cansalada, lo qual seria donar un desayre al Cardenal Cassanyes... e confermar en lur rahó als que insultaren la bandera de la natió spanyola.

Emperó los Jocs-Florals que han sigut sempre de Barchinona, e 's crearen e s' han feyt sempre sots la protectió e 'ls auspicis del Conçell de Cent, serían lavors Jocs-Florals de Perpinyá, perdent lur nationalitat. E fora pitjor el remey que la malaltia. Car molts que segueixen de bona fe les corrents catalanistes, creguts que treballen pel bé de Spanya

com se 'ls diu, se desenganyarien, e fugirien de faer mérits pera tenir lur estatje en la bojeria de Senct Boy.

Que 'l gloriós cavayler Senct Jordi mate l'aranya de la insanitat... ques com dir conserve á tots l'entement.

Amen Jesús.

P. DEL O.

A UNA AMIGA

Me demanas que 't fassi una poesia, perque sabs que faig versos de rampoyna; noya, aixó no pot ser; aquesta almoyna no la faig á ningú, bella María.

Si en fer versos ripiosos tinch manía, igual, que la que té 'l carlí ab la boyna, y á n' el sentit comú faig aná endoyna, com fa en Jacksón Veyán, tot lo sant día,...

aixó ab tú no ho vull fer: que ta guapesa no l' haig de cantar jo, perque 'ls meus versos, respiran, com ja sabs, bastanta prosa.

No guían ma actitut instints perversos, que 'l no poguer complaure't, molt me pesa. Demanam, donchs, que 't fassi... un' altra cosa.

ANDRESITO

LA VEU DE BARCELONA

—Noys, creyeume á mí, retireuvos. ¿No veyeu que no estich per músicas?

Parlant ab Sada Yacco

(Interview absolutament apócrifa.)

—¿Se puede?

Y la eminent trágica, á pesar de no compendre 'l castellá, va contestarme desde dins del quarto.

—Fou samal

Lo qual per mí, que no sé una paraula de japonés, va ser com si 'm digués: ¡Endavant!

Y vaig entrar.

No faré 'l seu retrato. Apart de que no es aquest el meu ofici, no vull que may l' Esplugas, ni l' Audouard, ni en Napoleón puguin dir que he tractat de perjudicarlos fentlos la competencia.

Conténtinse ab sapiguer que la senyoreta Sada Yacco es una japonesa altament sugestiva, ab els ulls en forma de admetlla d' esperança y un parell de peus que sense cap dificultat cabrían en una sola botina.

—¿Qué tal?—vaig dirli, obligat á comensar la conversa d' alguna manera:—¿Li proba Europa?

—Bastant. Per altra part, á mi aixó no 'm preocupa. Tinch la vida assegurada en tres companyias de las més solvents.

—¿Quánt fa que roda per aquí?

—Desde la darrera exposició de París. Uns cone-guts van assegurar-me que la capital de Fransa era una població que mereixía una visita, y vaig dirme: Anem'hi! Aixís veurás si la torre Eiffel es tan alta y

la Sarah Bernhardt tan magre com la gent suposa.

—Y de passada deu haver fet alguns quartets...

—Pas mal. Potser si en lloch de japonesa hagués sigut russa n' hauría fet més, pero Deu n' hi dó; no 'm queixo de la cullita.

—¿Quína es la seva especialitat?

—¡Ah! A mí no 'm tregui de lo trágich.

—Vaja, com en Silvela.

—¿Un actor?

—Sí, senyora: un actor parlamentari de lo més horripilant que pugui imaginarse. Diu que fa unas morts admirables.

—¿En Silvela?

—Vosté.

—¡Es el meu fort!... A mí no 'm parli de viure. ¡Morir, morir sempre!...

—¿No se 'n cansa?

—¿De qué? ¿De morir? Segóns y conforme. Quan moro envenenada ó de consumció pulmonar, sí que 'm fatigo una mica; pero si la mort me vé d' un tiro, d' una punyalada ó d' una calaixera que 'm cau al cap desde un ters pis, no ha vist vosté res més dols ni més des-cansat. Devegadas ni temps tinch de fer: ¡Ching!

—¿Ching?...

—Sí, senyor: es la manera de dir ¡Ay! en japonés.

—¿Fa molt temps que representa?

—¡Ja ho crech! Poch ó molt, sempre hi representat. A l' edat d' un any, representava dotze mesos; á l' edat de dos, vintiquatre...

—A l' edat de tres, trenta sis...

—No, senyor: á tres anys, tothom de-ya que 'n representava quatre.

NOTAS PARISIENCAS.—25 D' ABRIL

El célebre ball QUAT'Z ARTS, dedicat exclusivament als artistes.

(Impressió de O. JUNYENT)

—¿A quina altura está 'l teatro á la seva terra?
 —A cap: allí tots s' edifican á peu pla.
 —Vull dir cóm están de produccions, d' obras, de repertori...
 —¡Psé, regular! Per xó no 'ns vindrían malament mitja dotzena d' Echegarays.
 —O d' Iglesias.
 —No; d' iglesias ja 'n tenim prou, sinó que allá 'n dihem *pagodas*.
 —¿Y es veritat que vosté simula la mort tan bé?
 —¿Qué diu?... Hi ha hagut vegadas que jo mateixa hi pensat: «Noya, no fassis cosas, que no s' ho creguessin de debó y no t' enterressin.»
 —Crech que á «La dama de las camelias» está espantosament terrible, verdaderament morta...
 —No es exageració: cada vegada que represento aquesta obra, l' endemá rebo un centenar de cartas de pésam, condolentse de la meva mort prematura.
 —¡Poder del geni!
 —Molts admiradors m' ho han dit. Al veurem caure sobre las taulas, després de una agonía més ó menos llarga, segóns l' índole del assumpto, no son pochels els que 'm dedican Pare-nostres y m' encomanan á Deu, convensuts de que la meva defunció es un fet real. ¿Sab qué va succehirme una vegada al meu país?
 —Conti.
 —Representant un dels dramas del repertori indígena, vaig morirme, com de costum; pero aquell dia degué sortirme la cosa ab tanta perfecció, que al tornar á casa vaig trobarme ab que la familia ja s'

estava repartint els meus bens. Y no pot vosté figurarse la feyna que 'm va costar y 'ls testimonis que vaig haver de treure pera demostrar als meus parents qu' encare vivía y que efectivament jo era jo.
 —¿Y tan mateix avuy debuta?
 —Aixís ho sembla. Suposo que deurá venir.
 —Suposa molt malament, egregia artista.
 —¡Ah! ¿L' impressiona veure morir en escena?
 —No, senyora: al fi y al cap, la mort y la vida Deu las té...
 —¿Y donchs?
 —Lo que m' impressiona son las nou pessetas que costa entrada y butaca.
 —¡Te rahó!... En un país ahont hi ha tanta gent que 's mor' de franch ¿á qué anar á desdinerarse per *disfrutar* de semblant espectacle?... Val més, indubtablement més que gastar nou pessetas per veure morir una dona, gastárselas... per véurela viure.—
 Aixís parlá Sada Yacco.

A. MARCH

A UN RUSSINYOL MASCLE

LEMA: Per una sátira
ha escullit mal tema.

Veu de Catalunya, dixit.

Endinzat entre la flayre
 del brancatje y de l' herbey,
 un russinyolet cantayre

xarrotejant rondinayre
de l' aucellada era 'l rey.

Pro, quan mes sobirà 's creya,
y ab sos reflays jolius
d' altres moixonets se 'n reya...
ferit pel despreci 's veyá,
de las garsas y perdius.

AUGUST COCA Y PONSÉM

ELS JOCHS FLORALS DE CANPROSA

ELS PERSONATJES DESCRITS PER L' AUTOR

- President** (Sr. Soler)—60 anys. Poeta veterano, pero qu' encare podria resistir uns quants anys de Jochs. Té tots els armaris plens de flors y violas, y ara 's dedica á repartirne pels pobles. Porta una levita de viatge polsosa de tant anar pels Jochs Florals.
- Rivort** (Sr. Antiga)—45 anys. Es d' aquells crítics que saben del cert lo qu' es bó y lo qu' es dolent, y per aixó se 'l emportan pels pobles.
- Tallavent** (Sr. Virgili)—50 anys. De las Bases de Manresa.
- El Secretari** (Sr. Santolaria)—30 anys. Un bon noy de poble que s' ha enredat á fer de mantenedor y li durá moltes rahóns.
- Sr. Nofre** (Sr. Capdevila)—50 anys. Jutje de Pau. Ha armat els Jochs Florals perque creu qu' es una festa... tant de pau com el seu càrrech.
- Ramón** (Sr. Borrás)—30 anys. Periodista y ex poeta. S' ha desenganyat dels versayres y estima més qu' avans la poesia.

- Quimet** (Sr. Oliver)—22 anys. Aprenent de *company de causa*. Porta un llás ab las quatre barras.
- Tonet** (Sr. Goula)—25 anys. Senyoret de poble. Va molt mudat, pero ab roba d' aquella que sembla feta á casa. La *flor natural* li ha donat una vanitat que li durará més que la roba.
- Joan Dulcet y Sucre** (Sr. Fuentes)—Poeta realista. Es magre y té veu famellenca.
- August Coca y Ponsém** (Sr. Martí)—Poeta decadent. Está grás y té molta salut.
- Un biciclista**, (Sr. Domenech)—23 anys. Llauger de cós y de cap.
- Mossen Pau Catarineu** (Sr. Manso)—Capellá de Jochs Florals.
- Mossen Joan Tudó** (Sr. Ros)—Altre capellá.
- Poeta primer** (N. N.)
- Poeta segon** (N. N.)
- Els bessóns**—(N. N.) 20 anys cada un que 'n fan 40.
- Maria** (Sra. Jarque)—18 anys. Promesa de 'n Ramón. Bona noya, pero que fá massa cás dels versos.
- Srta. Floresta** (Sra. Monner)—35 anys. Poetisa. A n' aquesta 'ls versos han sigut un impediment per entrar al sant matrimoni. Va vesuda ab senzillés de beata y coloraynas de cotorra. Porta uns llassos qu' han estat llampants y qu' ara semblan arrencats d' una corona de ninxo; un vestit de seda qu' ha estat negre y que l' han estés al terrat després d' una malaltia: bucles, tirabuixóns, lentes, y un sombrero esquifit que sembla un premi de paciència d' un certamen de labors.
- Julia** (Sra. Barris)—25 anys. Forastera, presumida, pretenciosa y cursi. Va vestida per ser reyna.
- Ramona** (Sra. Baró)—La reyna *Madre*.
- Dona 1.ª** (Sra. Morera)—Mare d' aquell bordegás.
- Dona 2.ª** (Sra. Forest).
- Y el coro, dos serenos, dos agutzils, el nunci, l' ajuntament, el rector, el coronel, el delegat del governador, el jutje que no es de pau, forasters y poble.

NO HI HA PITJOR SORT...

- L' apeadero 'ns molesta...
—Ens resulta un esperpento...
—Ens aixafa...
—Ens perjudica...
—¡No hi sento, fillets, no hi sento!

NOTAS.—La roba de tots plegats ha de fer olor de pebre y poma camosa, y ha de tenir aquelles arrugas de jeure á la calaixera.

Tots els mantenedors han de dur lentes.

L' ESCENARI

L' escena passa en un envelat de poble. Cortina de seda lluenta y tacada, domassos aventurers, blondas de barato, miralls ab lluna y ab núvols, cariatides de cartró, y aranyas penjadas, ab vidrets d' aquells prismáticos que s' enduhen els exploradors per enlluhernar y enganyar l' indio, ab un *apoteosis* al fondo figurant Neptú, rey de las ayguas, ab un remadet de Nereydas. S' ha fet servir l' envelat per uns Jochs Florals. Al fons el trono de la Reyna, ab aquella cadira gòtica que fan servir per la *Lucrecia*, y un caixó de cap-per-vall cobert de vellut y d' escuts. A la dreta un escó pels

¡LLAMP DE DEU! ¿AHONT ES LA PIPA?

mantenedors y autoritats, y á l'esquerra una taula pels llegidors. La porta d' entrar, á primer terme. Un passadís al mitj y cadiras á cada banda. A primer terme, á l'esquerra hi haurá una taula per escriure que 's treurá aixís que comensin els jochs.

SANTIAGO RUSSINYOL

TEATROS

PRINCIPAL

Ha comensat á funcionar una companyia d' ópera al alcans de totas las fortunas, lo qual explica

que 'l teatro la nit del dissapte 's vejés plé de gom á gom.

No es extrany: se cantava *La Bohème*, qu' es un' obra que té molt ganxo.

La qual fou posada baix la direcció del mestre Goula (fill) havent tingut una execució bastant ajustada, y en relació ab els preus de la taquilla molt superior á lo qu' era d' esperar.

En una paraula: al *Principal* avuy donan mes que lo que cobran. ¡Ganga!

ROMEA

Es molt trist que la forsa pública haja de mostrar la seva fatxa no gens agradable per l' interior y 'ls alre-dors de un teatro; pero aixó ha de succehir necessaria-ment quan hi ha qui s' empenya en perturbar l' ordre públich, á pretext de que un' obra no li agrada.

A tot home de seny, quan una producció no es del seu gust, lo millor que se li pot ocorre es no anar á véurela. Vegin si la cosa es senzilla. Tant mes quan s' ha de res-pectar el dret dels que disfrutan sentintla.

Lo mes sensible es qu' en las representa-cions que 's venen donant desde 'l diumenje l' obra haja sufert algunas mutilacions, que no sabém si l' autor, de trobarse á Barcelo-na, las hauría autorisadas.

Cert que algunas de aquestas mutilacions no influheixen sensiblement en l' efecte de l' obra: en cambi la supressió del cant dels *Segadors*, en la escena final de las garrota-das, minva en un cinquanta per cent el re-lleu escénich de la situació.

Dimars va estrenarse una pessa del Sr. Ro-vira y Serra, titulada *Una modelo*. No sabém

la génessis de l' obra; pero aixís com se coneix desseguida quan un género es del país y quan extranger, posaríam las mans al foch á que *Una modelo* ha nascut enllá del Pirineu.

La producció tanca un pensament delicat y un fi moral que no pot me-nos de satisfer al públich amich de que tot acabi bé y com mana la santa lley de Deu. Se tracta de la redenció de un pintor calavera efectuada per una dona á qui pren per modelo, y que resulta ser la mare de una de las sevas filletas. L' assumpto es bas-tant convencional; pero ja hem dit que respón als sentiments de la ge-neralitat del públich.

Entre 'ls tipos s' hi destacan el príncep de Bulgaria, un modelo vell que caracterisa molt bé 'l Sr. Soler, y un germá de llet del pintor Enrich, que representa 'l senyor Manso ab encantadora natura-litat.

L' obra posada ab esmero, va ser rebuda ab aplauso, essent cridat á las taulas al final de la representació 'l Sr. Rovira y Serra.

Pel dimars próxim está anunciat l' estreno del drama en quatre actes *Sol ixent* del Sr. Pous y Pagés.

Obra nova y autor nou.

TÍVOLI

Continúan vejentse notablement concorregudas las funcions de sarsuela que 's donan en aquest teatro, es-sent fins á cert punt el motiu del favor del públich la contínua varietat del cartell.

Ab un quant temps que duri la temporada, s' haurá donat un repás á tot el repertori, desde las obras mes an-tiguas com *Jugar con fuego*, fins á las mes modernas com *D. Lucas del Cigarral*.

L' altre día varen debutar ab *La Tempestad* las dos ti-ples Srtas. Montesinos y Baillo, dotadas de qualitats excelents, y que tingueren un éxit extraordinari, especialment l' última que desempeñá 'l paper de Robert.

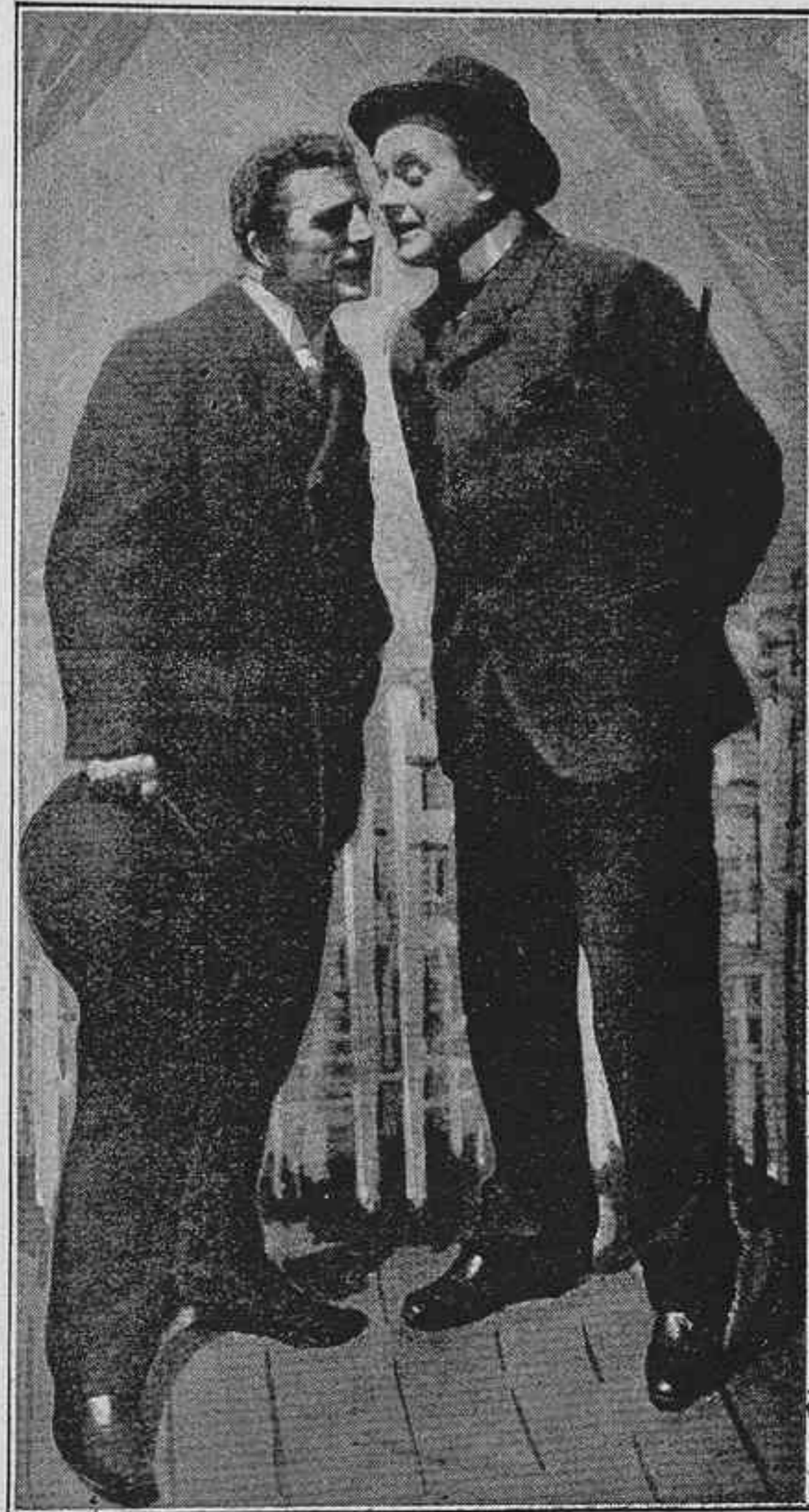
Sigué pel públich una sorpresa agradabi-líssima l' aparició de las dos estrellas.

NOVEDATS

Durant l' Exposició de Paris, sigué un dels grans atractius escénichs la compa-nyia dramática japonesa, de la qual forma-va part l' actriu Sada Yacco. La crítica unánim la proclamá una de las grans figu-ras del teatro.

Teatro Romea.—ELS JOCHS FLORALS DE CANPROSA, comedia satírica, per SANTIAGO RUSIÑOL

TONET y RAMÓN (Goula y Borrás)

—Ja veyeu que us els dono á preu de saldo.

TONET y MARÍA (Goula y Sra. Jarque)

—No sé de quin vestit me parla...

EL PRESIDENT (Soler)

—Dispensin, m' he equivocat de discurs.

JOAN DULCET y SUCRE (Fuentes)

—¡Llamp de Deu!..

MOSSENS PAU CATA- RINEU y JOAN TUDÓ (Manso y Ros)

—¡Molt bé, Joanet, molt bé!..

AUGUST COCA y PONSÉM (Martí)

—Vosté quedis ab lo mascle y jo 'm quedo ab la famella.

RAMÓN (Borrás)

—Vos els dono á pes de gloria.

QUIMET (Oliver)

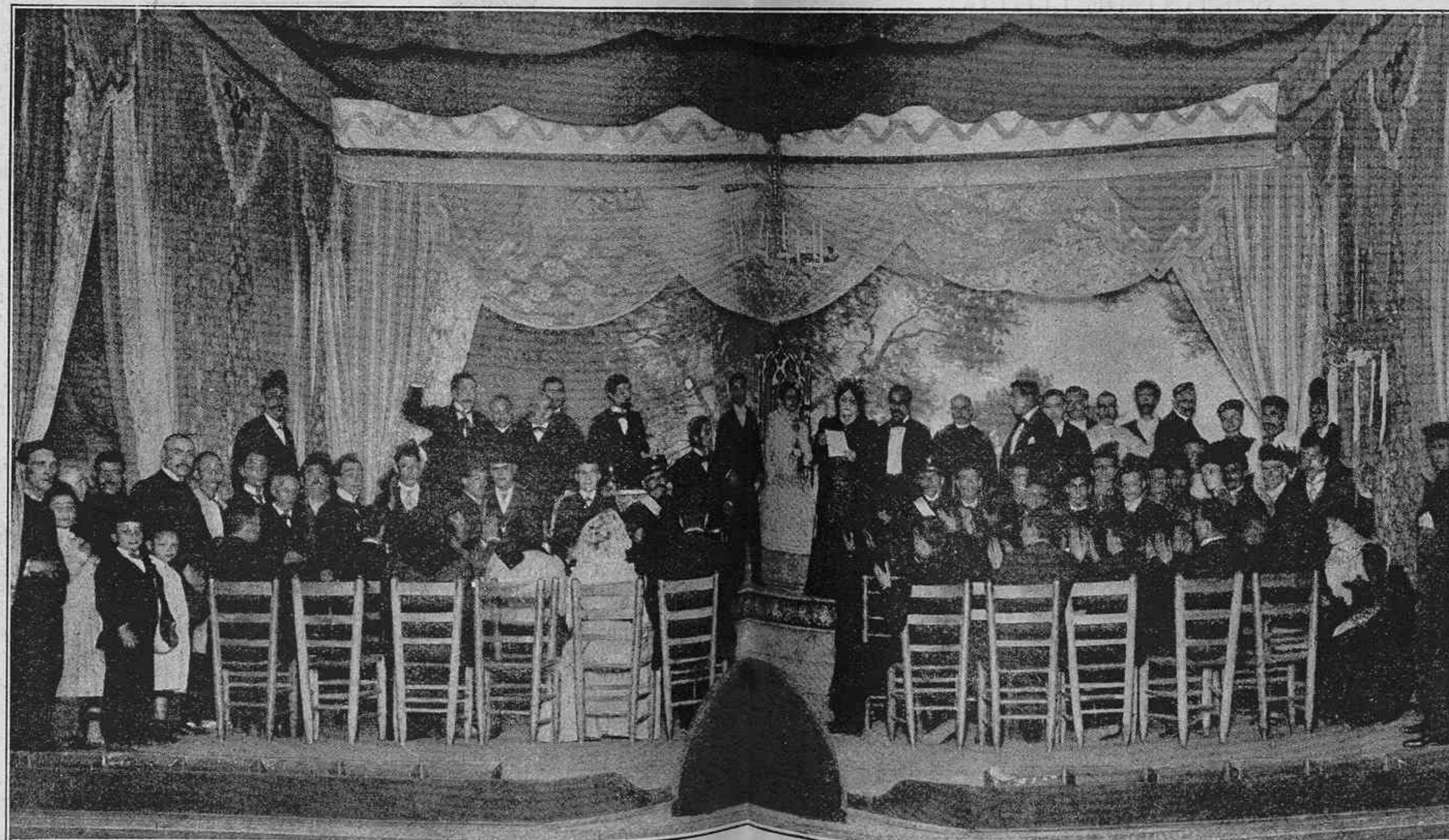
—¡Els Segadors!.. ¡Els Segadors!..

PRESIDENT, SENYORETA FLORESTA, JULIA y SR. NOFRE.

(Soler, Sra. Monner, Sra. Barris y Capdevila)

—¡Y allá va besarla—al peu del níuhet (!!!)

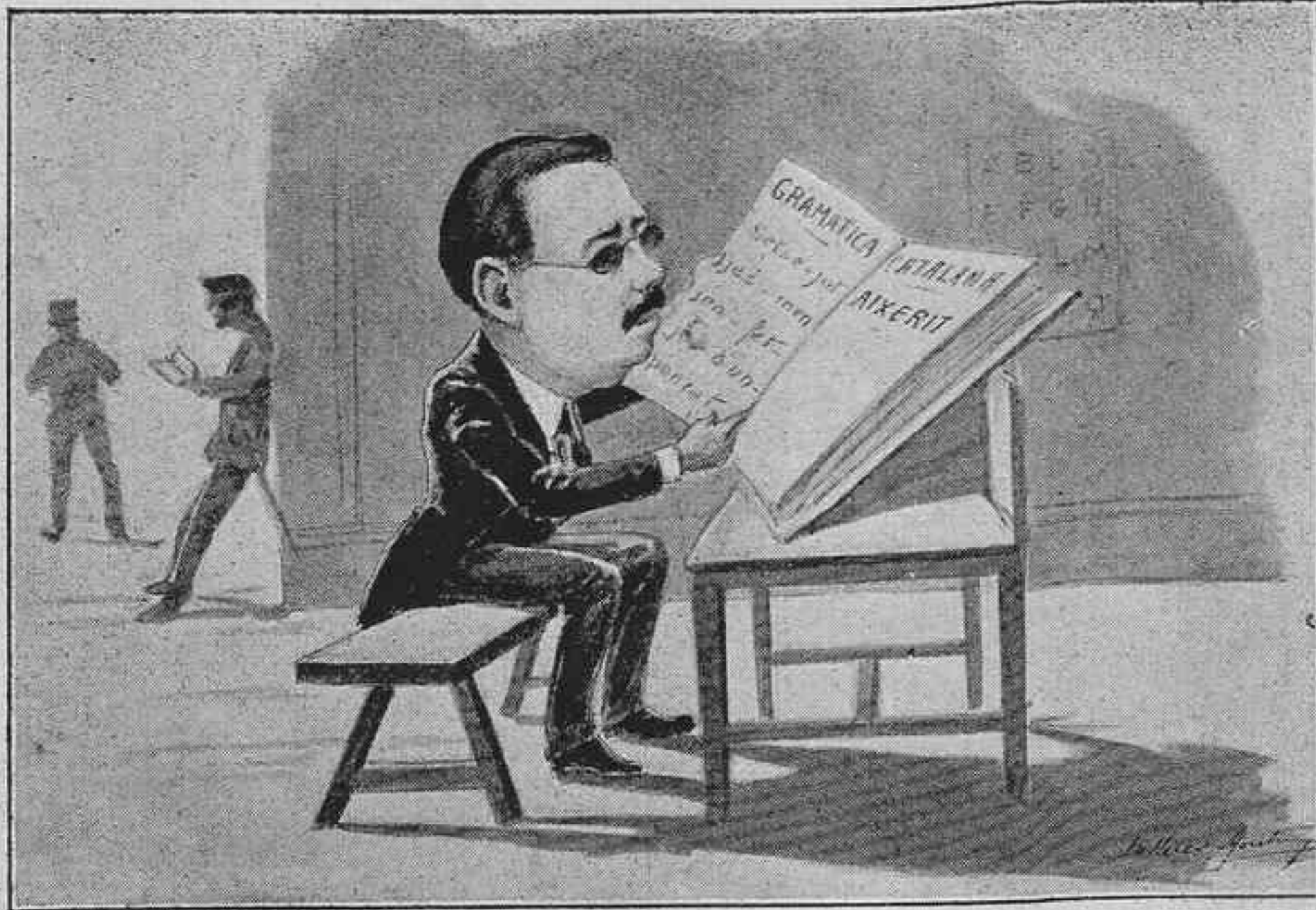
Al bó de la festa.—Solemne lectura d' una de las poesías premiadas, titulada *L' aucelleta mística*.

SENYOR NOFRE (Capdevila)

—¡Cataláns... Vía fora!

COSTUMS NOVAS

—Hay que apendre el catalá,
qu' en todo eso hi van las vessas...

Aquella flor del Orient ha recorregut després l' Europa, de ovació en ovació. Ara mateix treballava a Italia, la terra dels grans actors, y allà com per tot arreu l' han elevada fins al cel de la celebritat.

Dono aquests antecedents perquè estiguin previnguts. Aquesta nit ha de debutar la Sada Yacco a *Novedats*, ahont no donarà sino dugas funcions.

L'acompanya la Loie Fuller, qu' es la verdadera creadora de la dansa serpentina.

Pel día 13, l'infatigable Crickboom organisa un concert extraordinari, que será dirigit pel famós Weingartner. ¿Quí no recorda al colossal *Kapellmeister*?

El programa de aquesta solemnitat artística compren las següents pessas: Obertura de Freischutz de Weber; Obertura de Tannhäuser de Wagner; Obertura de Benvenuto Celini de Berlioz; los Camps Elísseos de Weingartner y la Septina sinfonia en *la major* de Beethoven.

Un programa en tot y per tot digne del mestre.

Posteriorment s'instalará a *Novedats* la companyia del Teatro de la Comedia de Madrit, haventse obert ja l'corresponent abono.

CATALUNYA

La Gurina sigué objecte de vivas demostracions de simpatia y afecte la nit del seu benefici.

Se posá en escena, ab tal motiu, *La balada de la luz*, lletra de 'n Sellés, música de 'n Vives, de la qual ja 'ns ocuparem a son degut temps al ser estrenada en el Gran-via.

Y res mes per avuy.

GRANVIA

Ab las funcions del diumenje passat se despedí la aplaudida companyia valenciana de Manel Llorens, després d' una brillant campanya de que n' ha quedat molt satisfet el públich.

Pel dimecres estava anunciat el debut de la companyia de sarsuela castellana y valenciana que dirigeixen els Srs. Talavera, Valls y Peidró, ja coneguts del públich que no duptém seguirá freqüentant aquest popular teatro, tan per la calitat dels artistes com per la baratura dels preus de localitats y entradas.

N. N. N.

CARTA OBERTA

Senyor General Bargés,
m' ha fet molt mala partida.

Mal m' está el dirho, jo soch un poeta de Valltrista de dinou anys, prop de vint y ab xicota que m' estima.

Donchs, com anavam dihent, senyor general, un día velhiaquí que 'l meu amor ab sa dolsa veu va dirme: —Amor meu: tú que sabs fer tan hermosas poesías y romansos tan bonichs ¿per qué als Jochs Florals no tiras?

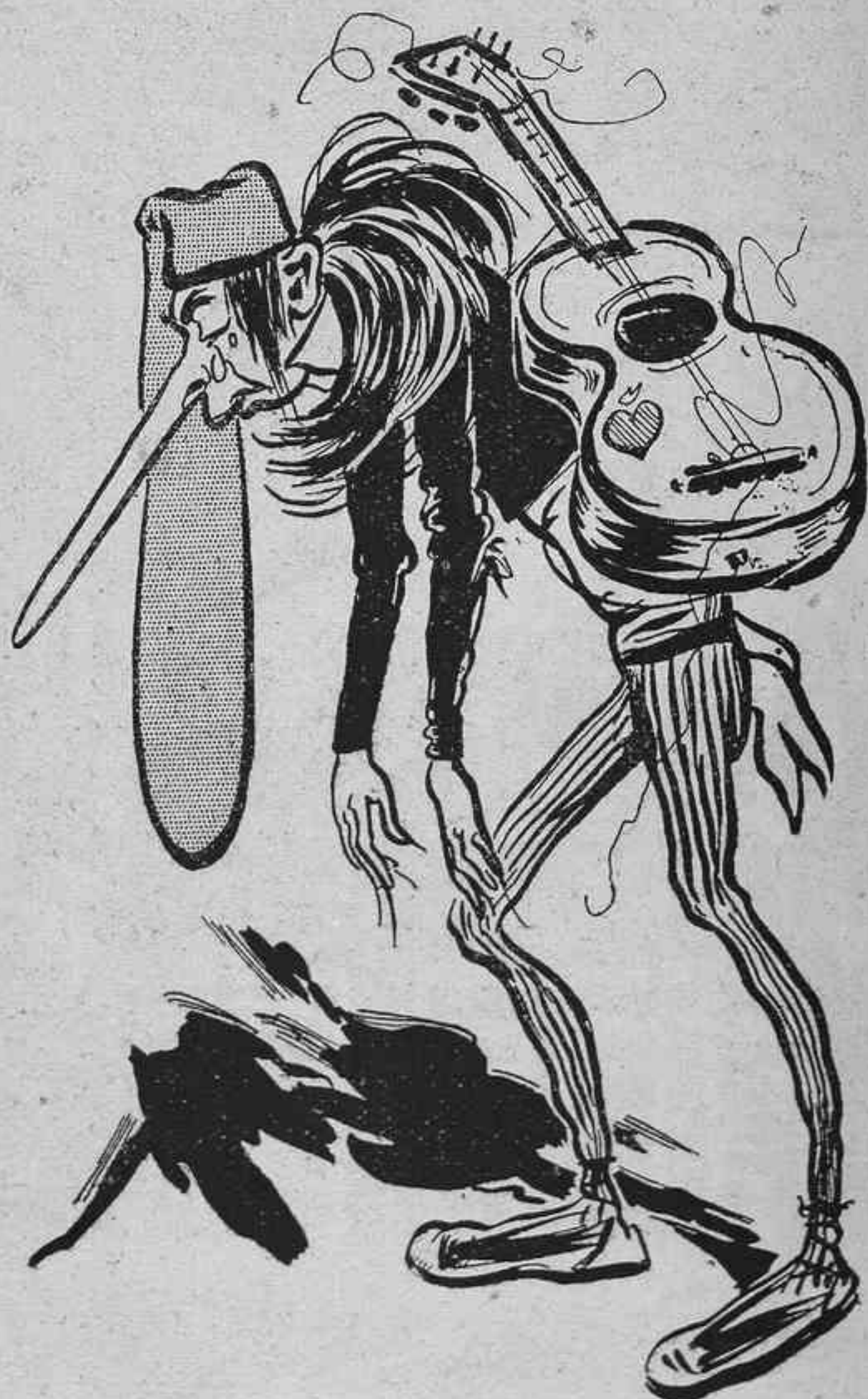
Jo que soch capás de tot per la noya que m' estima, fins de tirarme pel dret del campanar de la vila, me tanco tot desseguit al corral de las gallinas, agafo ploma y paper, m' estrenyo el cap una mica y tris tras, tris tras, tris tras, m' empesco una poesia. l' envío als dels Jochs Florals y un premi me li adjudican.

¡Quan el fallo vaig llegir vaig da un brinco d' alegría!

Cap al sastre vaig corrents porque 'm fes una levita, vaig comprarme un barret alt, vaig ferm' planxá una camisa y ab els pares, tres germans,

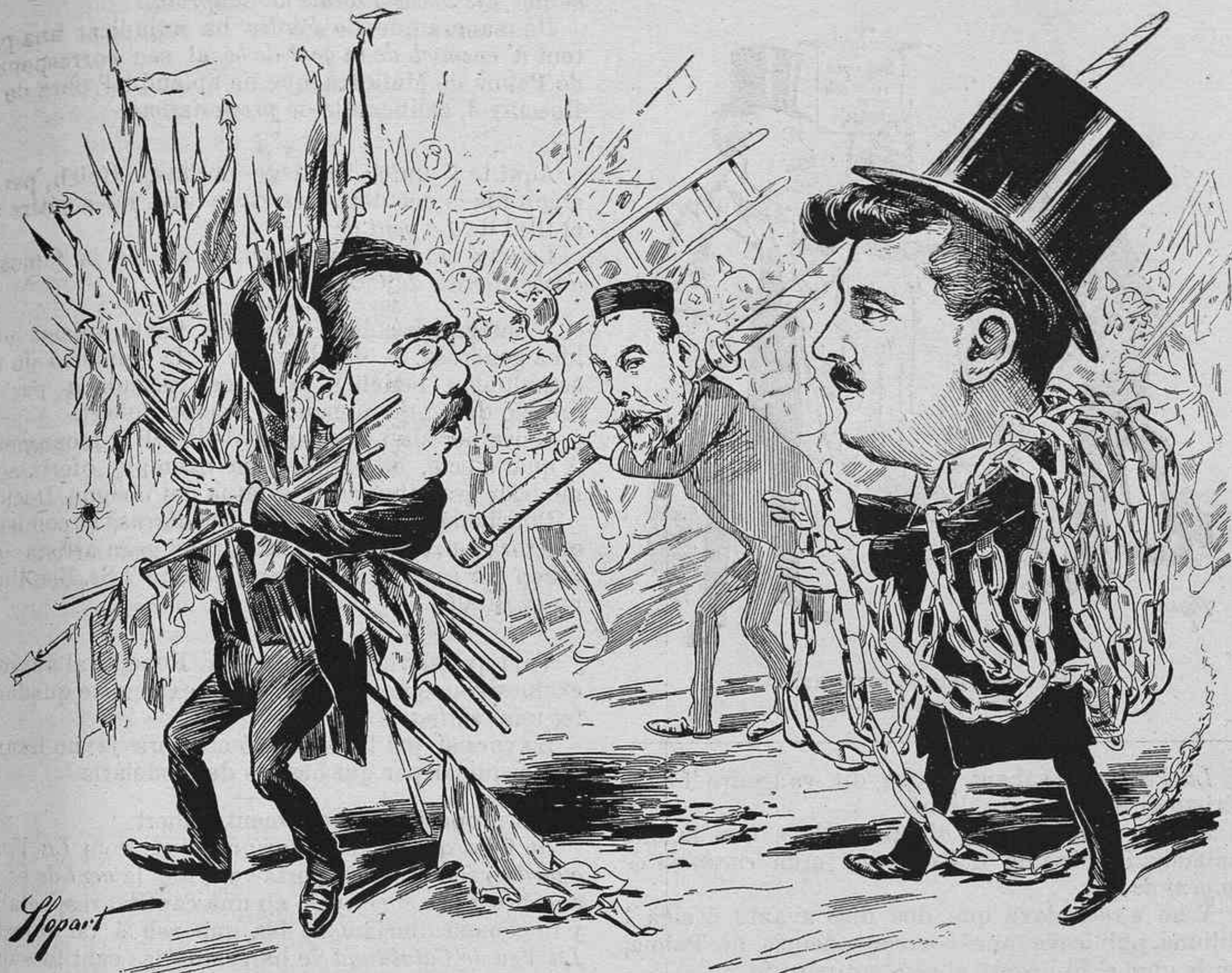
dos oncles y quatre tías y, está clar, naturalment, la xicota que m' estima, el día quatre de Maig sortím plegats de Valltrista

SORTINT DE LLOTJA

—Tan bona veu que tenía... tan que m' havia ensajat... tan aplaudit que ja 'm veyá... ¡y no deixarme cantar!

PREPARATIUS

—Aneu guarnint y deixeu cantá:
una cosa ó altra 'n sortirá.

y després de anar en tren
casi de prop de mitj día,
arribém, aném als Jochs
y ens trobém ab la *musica*
de que vosté no ha volgut
que jo tingués l' alegría
de veure aclamat mon nom
y de lluhir la levita

al davant dels meus parents
y la noya que m' estima.

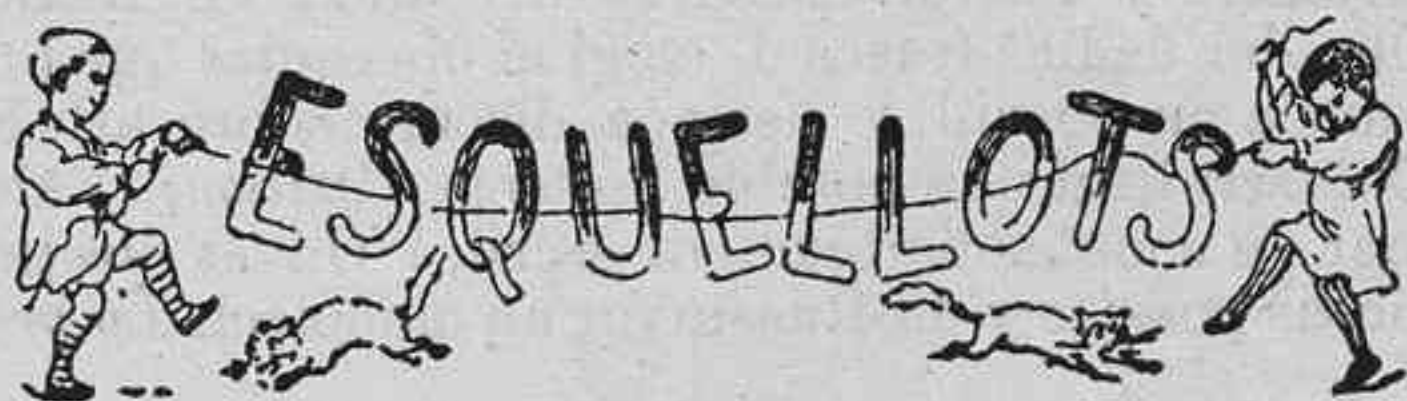
Y ara, senyor general,
¿quí tans gastos m' indemnisa?
¿Quina part de culpa tinch,
ni ves á mí qué m' esplican
en tot aixó dels pendóns
y banderas y llustrinas
y xiulets y aplaudiments
y cansóns catalanistas?

Miri, senyor general,
si es qu' encare hi ha justícia,
que s'em tornin els diners
que 'm va costar la levita,
que s'em pagui la *ida y vuelta*
de Barcelona á Valltrista
y 'm dono per ben content;
qu' en quant á la gloria íntima
qu' haguera tingut llegint
ma inspirada poesia,
me la daré jo mateix
al cassino de la vila
llegintla al davant de tots
els membres de ma familia,
y al davant, naturalment,
de la noya que m' estima.

Pot disposar de

PAU LLUS el poeta de Valltrista

Es copia, JEPH DE JESPU

Els que 's revanxinan contra en Santiago Russinyol per haver escrit *Els Jochs Florals de Canprosa*, si ho fan de bona fe donan mostres de ser uns ilusos dignes de compassió que no saben lo que passa en materias floralescas; ó si ho fan per càlcul, cometen el pecat de hipocresía, negantse á reconeixer qu' en l' obra de 'n Russinyol hi ha una pila de retratos.

Ningú s' ha rigut tant dels Jochs Florals, com els mateixos floralistas, en las sevas íntimitats. Es alló que sol fer la gent de sagristía: ningú 'ls hi passa la má per la cara en materia de tractar á las imatjes ab irreverencia.

¿Per qué, donchs, l' escriptor satírich no ha de tenir el dret de *divulgar* las debilitats y ridiculesas dels homes y de las institucions?

Y dich *divulgar* perque no es ell qui las inventa. Las troba fetas y se 'n aprofita. Y al realisarho fa obra de cultura, desde 'l moment qu' ensenya á no pendre per serio lo qu' es burro.

Y tant més burro, quant més en serio s' ho volen pendre 'ls que 's senten mortificats y no tenen ni 'l talent de dissimularho.

Sols els dos periódichs catalanistas s' han girat furiosos contra en Santiago Russinyol.

PER SUSCRIPCIÓ

—¿Hay res para la sorticha?
—Vaja, té, tórname'n cinch.

La Perdiu no sabent ja que dir, va treure 'l Sant Cristó gros de la gent de bé.

En son número del dimecres deya que 'ls que aplaudían l' obra de 'n Russinyol eran *enemichs de la gent de bé*.

Y no 's recordava que dos días avants, ó siga 'l dilluns publicava una correspondencia de Palma, en la qual s' hi llegeix el següent párrafo:

«El salonet Beethoven se convertí en menjador pera obsequiar al poeta Joan Alcover. Estava molt ben adornat ab quadros de 'n Russinyol, Rosselló, Gelabert y Fuster. Després del dinar en Ramón Obrador dedicá frases d' elogi al obsequiat que pronunciá un senzill y hermós discurs sobre art. En Chivarri llegí una notable fantasía *Carillon*; l' Alomar un sonet soberbiament escrit; l' Oliver dos preciosas poesías y en Russinyol un monólech *Lo pres-*

SISTEMA ROTATIU

Manera fácil y cómoda de llegir las composicions kilométricas, premiadas en certámen s públichs.

tidigitador, que acaba d' escriure, y el *preciosíssim sainet Els Jochs Florals de Canprosa.*

De manera que *La Perdiu* ha adjudicat una patent d' *enemich de la gent de bé* al seu corresponsal de Palma de Mallorca, que ha aplaudit l' obra de 'n Russinyol, calificantla de *preciosíssima*.

Aquí te l' amich Santiago un rasgo típic, per si algun día 's decideix á escriure una nova sátira ab el títul de *La gent de bé*.

La qual faria digna parella ab els ja famosos *Jochs Florals de Canprosa*.

L' insigne escultor Benlliure havia iniciat una idea generosa: la de destinar á la fundació de un establiment benéfich la suma recaudada per la erecció de un monument al Doctor Robert.

Sense per aixó desistir de dedicarli 'l monument. A qual efecte, ell donava un exemple, oferintse á modelar gratuítament l' estatua del insigne Doctor.

Donchs bé: segons diu *La Renaixensa* la comissió erectora ha rebujat l' oferiment del gran artista. ¿Y saben per qué? Senzillament, porque 'l Sr. Beulliure no es catalá.

Vaja que si visqués el Doctor Robert, al veure l' exclussivisme portat fins á tal extrém se quedaria fet una *estatua*.

Llavors sí que la Comissió erectora ja no hauria de basquejar per qui hagués de modelarla.

Y á propòsit del monument Robert.

No falta qui ha fet notar que aixís com *La Vanguardia*, sense dirse porta-veus de la *gent de bé* va encabessar la suscripció ab una cantitat respectable y fa constar diariament las que reb á tal objecte, *La Veu de Catalunya* ve barrejant las cantitats que recauda ab las que recauda *La Lliga regionalista*, sense que á horas d' ara pugua saberse á quant ascendeix lo recaudat per *La Veu* y á quant lo recaudat per la Lliga. Lo que sí hi ha de positiu es qu' entre la llista dels donants no hi figura fins ara 'l nom de *La Veu de Catalunya*.

Y es molt natural.

Viu el Doctor Robert, els perdigots varen servir-se'n pels seus fins; y pels seus fins continúan servintse'n una vegada difunt.

El lema de la *gent de bé* es y será sempre aquest: «A la bossa no hi toquem.»

En aquest punt *La Veu de Catalunya* se posa al mateix nivell de un licorista, que anuncia una beguda més ó menos alcohólica ab el títul de *Licor Robert*.

Y de un pastisser que ha volgut donar regust de actualitat á certs productes de la seva pastera, denominantlos: *Borregos Robert*.

¡Y després s' enfadaran si algú esgrimeix contra aquests negociants de mal género la tralla de la sátira!

Per nosaltres l' exposició póstuma dels quadros y estudis del Andreu Solá, instalada en el Círcul artístich, resulta fundament commovedora.

¡Quina sinceritat més honrada no transparentan totes aquelles telas!

En ellas apareix l' artista enamorat del recó de terra ahont va naixer y ahont va viure, destilant el sentiment de una melancólica poesia rural. En ellas quedan realsadas las grans condicions de intérprete fidel de la naturalesa y de la veritat que l' adornavan.

¡Oh quin greu, que aquell cor d'artista vaja deixar d'esbategar en la flor de la seva joventut!

Agrahím l'atenta invitació que, pera assistir á la festa celebrada 'l dia 3, reberem del *Círculo Gran Peña*, juntament ab 6 bonos destinats als pobres, que han sigut repartits entre personas verdaderament necessitadas.

Diuhem de Roma que s'ha presentat al Vaticá la sollicitud de beatificació de un xino convertit al catolicisme y anomenat Joseph Clang.

¡Sant Clang! Vels'hi aquí un nom que fa soroll de llautana.

Y no obstant, es molt possible qu' en lloch del mon arribi á tenir tants devots com en la nostra Espanya. Sent l'únich sant del cel ab qua, no hi haurá més remey que proclamarlo patró de la gent torera.

Un eminent metje catalá, 'l doctor D. Sebastiá Requessens, acaba de guanyar després de unas renyidas oposicions y per vot unánim del Tribunal, la cátedra de Obstetricia y Ginecología de la Facultat de Medicina de Madrid.

Y ara á veure si hi haurá ningú que digui que no es aquest el verdader catalanisme.

D'aixó se'n diu segar ab la fals ben esmolada del talent y en terra castellana.

A Romea després de la representació del sainete *Els Jochs Florals de ca'n Prosa*, exclamava un jovinçel dels que portan á coll-y-bé la cabellera:

—Vaja, qu' en Santiago ens ha ben prés el pel.

A lo qual li va respondre un fadrí perruquer:

—Fort! Vos el fessiu arrapar!...

A ca'n Parés hi ha hagut exposats durant la present senmana 'ls cartells premiats en el concurs celebrat á Buenos Ayres per l'important fábrica de cigarrets *París*, propietat del nostre compatrici D. Miquel Malagrida.

Tothom recorda aquell certámen que per l'importancia dels premis, va cridar l'atenció del mon. Resulta, donchs, molt agradable poderse fer cárrech dels cartells premiats, que son la flor y nata del universal concurs.

Y es tant més de agrahir que 'l Sr. Malagrida ens els haja deixat veure, en quant no ha tingut altre móvil que 'l patriotisme, dat qu' en aquesta terra, en materia de fumar esclava de la Tabacalera, no hi haurá ningú que pugui anar á provehir á la fábrica del Sr. Malagrida.

—En aquella terra—ha vingut á dir—els catalans fem aixó.

—Y 'ls de aquí—hem de respóndreli—us aplaudim ab tota l'ánima.

Hi havia un poeta pobre y á més de pobre entrapat.

Un día el procurador de un seu inglés va compareixer á son domicili en companyia del tribunal á trabar embarch sobre sos miserables mobles.

Entre 'ls quals s'hi contava un aparato de gas.

—M'oposo á que se m'embargui—cridá 'l poeta.

—Es un instrument de treball y está esceptuat per la ley.

—Instrument de treball un aparato de gas?—exclamá 'l procurador—vaja, home, vaja; vosté somía.

—Sí, senyor, instrument de treball—insistí 'l poeta—¿que no veu que té la forma de *lira*?

LO DEL DIA

—Y tú, noya, ¿qué 'n piensas de las fiestas?
—Que pots ferme'n tantas com vulguis.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L'ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—Sa-ba-ta.
- 2.ª ID. 2.ª—Car-pe-ta.
- 3.ª ANAGRAMA.—Topar—Porta.

ELS QUE MENJAN CARN DE CABALL

No hi ha día que 'l dinar no acabi ab un raig de còssas.

LA REHABILITACIÓ D' UNA MINYONA DESCALIFICADA

A casa la família Boniquet va entrarhi una minyona que per cuynar no tenia qui li passés la mà per la cara. Per ella no hi havia plat difícil; tot ho guisava y de tot ne sortia ayrosa. Pero era desgraciada ab una cosa: ab els ous. Sabia ferlos ferrats, ab truyta, per beure, remenats y de mil maneres; pero á tots ells hi trobava pèls el senyoret, un extrany regust, un deix misteriós que 'l tenia en extrém preocupat. Un dia va preguntarli aquest á la minyona:

—¿Hont els compra aquests ous, Quimeta?

—Ayay, á cal adroguer. Aquell que té un lletrero al aparador que diu *Huevos legítimos de Pagés...* ¿qué no son bons?

—No, senyora. Desde demá cómprils á la Boquería.

Y efectivament, l'endemá 'ls ous tenian, si no 'l mateix regust, un altre per l' istil. Fins que per ff' l senyor Boniquet va arregar-se ab un ordinari que diariament baixava de Castellfullit de no sé qué, y per la seva mediació varen adquirir uns ous famosos, com no 's trobaban avuy en tot' Espanya.

La Quimeta l'endemá va volguerse lluhir ab una omelette á la maitre.. d' estudi, que va proporcionarli un nou fracás. El senyoret, desesperat, disgustadíssim se 'n vá anar al llit sense acabar de sopar. La minyona plorava com una Magdalena. Els ous, de confiança; la truyta ben feta ¿de qui era la culpa?

Y en un moment de felís inspiració se li acut venirnos á ensenyar un dels ous de referencia. —¿Quin defecte tenen aquests ous? ens digué.

Encare no 'ns l' allargá, varem tornarli dihent:

—Tingui, olori ¿qué hi sent aquí á la closca?

—Calli, es veritat; cóm una mena de pudó de sardina.

—Y donehs, dona... Aixó ha estat á la vora d' un plat de sardina crúa; y las olors de la demés vianda s' impregna de tal modo en els ous frescos, que n' agafan en pocas horas el regust. Els ous tenen la qualitat d' absorció molt fina y no s' han de conservar may aprop de fruitas, ni de llarts, ni de formatjes, ni de peix, etc., si 's volen saborejar tals com són.

La Quimeta, á qui han tornat toda la fama, se 'n vá anar convensuda y desd' aquell dia no fá més que ferrar ous pel senyoret, ab gran *regocijo* de la senyoreta.

4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*El tirador de palomas,*

5.ª ROMBO.—

P
R A L
R E L L A
P A L M I R A
L L I M A
A R A
A

6.ª GEROGLÍFICH.—*A temps nous, nous usos.*

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

DEDICADA Á MON DISTINGIT AMICH PERET DEL CAFÉ

Era molt jove, recort ne guardo:
tenir devía cinch ó sis anys

qu' en companyia de una vehina la *Tres-segona* y altres companys, sovint anavam á la masía tot xano-xano dantnos las mans, y allí saltavam y allí corriam sens darnos pena ni mals-de-cap.

Ara á la noya li dihen donya perque es la dona de un rich *Total*: de un d' *hu-segona* que guanya pelas y la senyora las pot gastar.

Y avans aquella ja no 's recorda del seu *dos-prima* dels primers anys, de quan passavam en la masía ratos y ratos sempre jugant.

FRANCISCO BERENGUER ROCA

II

—¿Vol dirme, bella María, el teu cunyat com se diu d' apellido?

—Sí, *Segona*,

—Mil gracias. ¿Y digui, ahont viu?

—A Manresa, y es *tres-prima*.

—Y si no li sab gens mal, ¿voldrá dirme sa germana com se diu?

—Sí, home, *Total*.

A. RIBAS LL.

ANAGRAMA

Ets *total*, no tens amparo
y vas á tot á servir:
¡cuidado, nena, cuidado,
que no tinguis un deslís!

J. COSTA POMÉS

TRENCA-CLOSCAS

G. AMORES

TERUEL

Combinar aquestas lletras de manera que resulti 'l títul d' un aplaudit monólech catalá.

B. LEUGIM

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Ofici.

1 2 6 7 8 1 8.— »

6 7 8 1 8 7.— »

8 7 2 1 8.—Nom de dona.

6 7 8 7.—Animal.

2 1 6.—Número.

1 2.—Temps de verb.

5.—Xifra romana.

J. FARRÉS GAIRALT

GEROGLÍFICH

::: +

A B C D E

T T T T

×

M A I G

×

O N A

P I I.

ANTONI FELIU

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

ANUNCI

MANUEL DEL PALACIO

UN
SOLDADO DE AYER

Un tomo, Pesetas 0'75

Obra nueva de B. PÉREZ GALDÓS

ALMA Y VIDA

Drama en 4 actos, precedido de un prólogo

Ptas. 2

Acaba de publicarse

ESPAÑA EN PARÍS

POR Arturo Vinardell Roig

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

NOVEDAD

EL LECTOR

POR M. GORKI

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

GUIDES BÆDEKER.

EN LA LIBRERÍA ESPAÑOLA
se admiten encargos de
LIBRERÍA EXTRANJERA

PIERRE LAROUSSE

DICTIONNAIRE COMPLET

Precio: Ptas. 6

COLECCIÓN ECONÓMICA DE LEYES ESPAÑOLAS

Acaba de publicarse

Asociaciones religiosas

Anotada y concordada por E. MHARTIN Y GUIX

Un tomo en 8.º, encuadernado, Ptas. 1.

HOUSTON-STEWART-CHAMBERLAIN

**EL DRAMA
WAGNERIA**

Traducció de J. PENA

Preu 3 pessetas

SORTIRÁ DINTRE DE POCHS DIAS

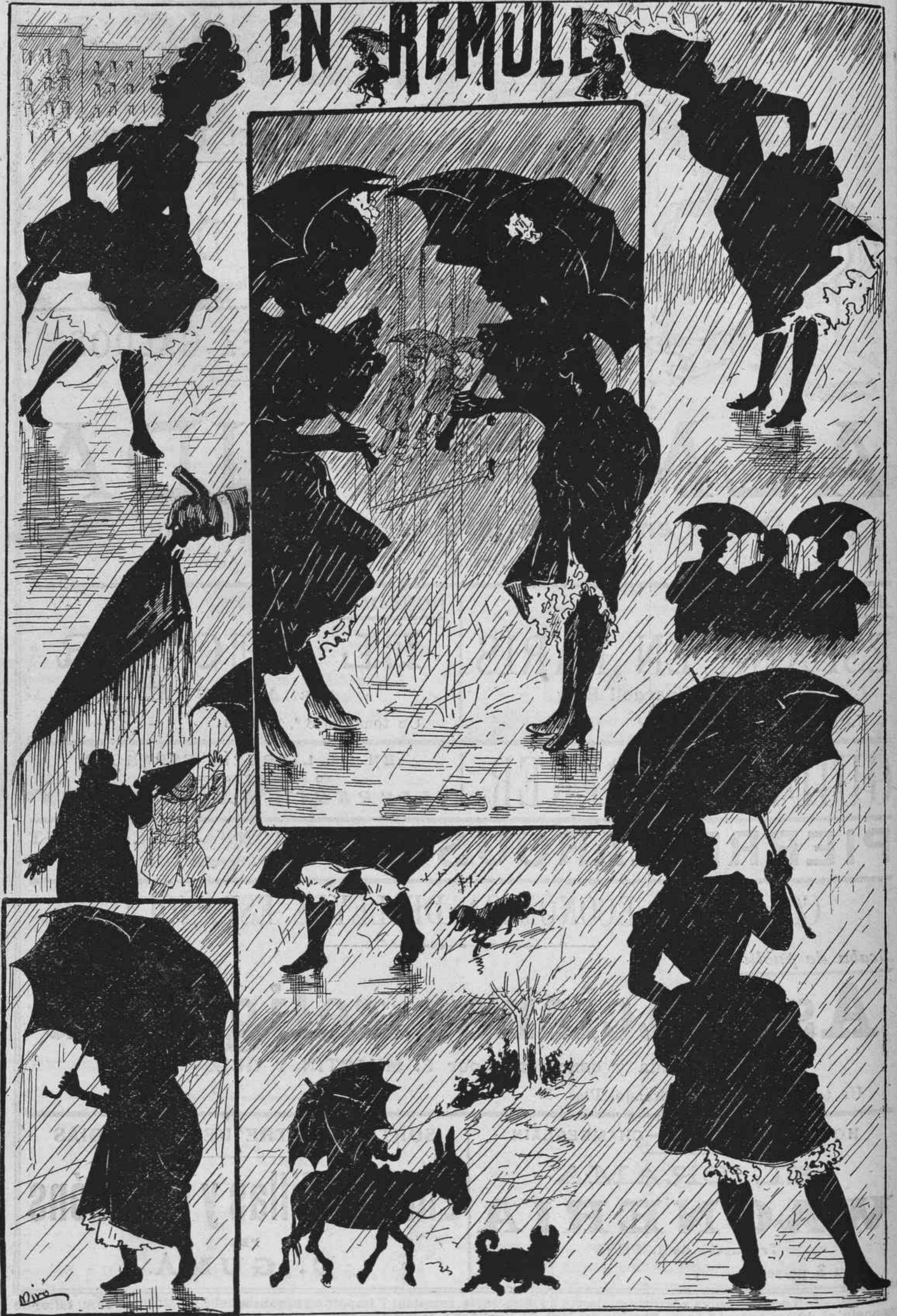
Entre faldillas y pantalóns

PER

C. GUMÁ

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d'extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

CALENDARI PERPETUO

Pel Maig cada dia un raig.